

روش‌های تحقیق تلفیقی

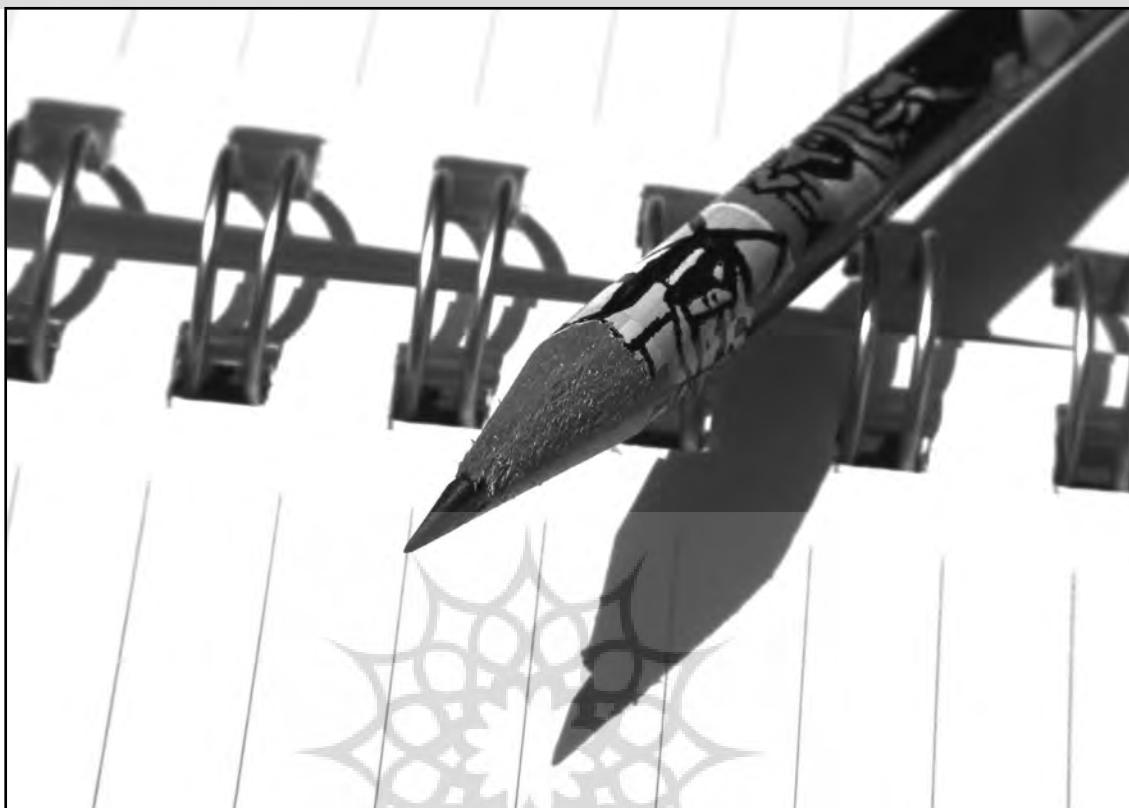

عنوان: روش‌های تحقیق تلفیقی
 نویسندگان: جان کرسول، ویکی یلانوکلاک
 مترجمین: دکتر عباس زارعی، دکتر محسن نیازی
 تهران؛ ۱۳۸۷
 ناشر: نامن الحجج، علم و دانش، ۱۸۰ صفحه
 محمد اکبری

آن را معرفی کند. واژه‌های اساسی کتاب نظیر روش‌شناسی تحقیق و طرح تحقیق نیز بیان شده و شیوه‌های تحقیق و روش‌های تحقیق تلفیقی را به طور خاصی تعریف نموده است. علاوه بر این، این روش به عنوان روشی که در حوزه‌ی علوم اجتماعی و رفتاری بیشترین کاربرد را دارد، معرفی شده و چگونگی به دست آوردن روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و چگونگی ترکیب این دو روش کمی و کیفی نیز بیان شده است. از طرفی به کارگیری این روش ضروری دانسته شده و نویسنده ضمن نقد به کارگیری جداگانه‌ی این روش سعی بر آن دارد که روش پیمایشی و تحلیل محتوا را به عنوان روش تحقیق تلفیقی معرفی کند. پس از آن تاریخچه‌ی این روش را که شامل دوران شکل‌گیری -دوران بحث پارادایمی- دوران پیشرفت‌های فرآیندی در روش‌های تلفیقی و دوران طرفداری از طرحی مجزا برای تحقیق تلفیقی بوده، مطرح شده و سپس اهمیت این روش که سازمان‌های بسیاری از آن

کتاب «روش‌های تحقیق تلفیقی» در دو جلد تدوین و در سال جاری در ۱۸۰ صفحه ارائه شده است. سرفصل‌های جلد اول شامل اصول و مبانی اساسی روش‌های تحقیق تلفیقی، ارزیابی تحقیقات موجود در روش‌های تلفیقی، طرح‌های چهارگانه‌ی تحقیق تلفیقی و نحوه‌ی گزارش ایده‌ی تحقیقات است. جلد دوم مشتمل بر پنج فصل است که در آن روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و شیوه‌های تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیقات تلفیقی مورد بررسی قرار گرفته است. در این معرفی کتاب شناختی جلد اول کتاب مد نظر است که در پنج فصل ارائه شده است. هر فصل با یک مقدمه آغاز شده و سپس مباحث مربوط به روش‌های تحقیق تلفیقی بیان و در نهایت چکیده‌ای از آن فصل در شایان ذکر شده است.

در فصل اول نویسنده سعی می‌کند روش تحقیق تلفیقی را به عنوان روش جدیدی که از شیوه‌ها و روش‌های خاص استفاده کرده و دارای ساختار معینی است، به وسیله‌ی نمودار هم نشان داده و مراحل انجام

اهداف، انواع جمع‌آوری داده‌های کیفی و کمی، انواع مراحل تجزیه و تحلیل، تعیین توجیه تحقیق، تعیین روش تحقیق، تعیین روش نیز معرفی و با این هفت ویژگی نمونه‌هایی در تحقیقات مطرح شده است.

در فصل چهارم در ابتدا روش تحقیق تعریف و اهمیت روش تحقیق منسجم بیان شده است. انتخاب طرح خاصی که به بهترین نحو انواع مسئله و تحقیق را بیان کرده و با انواع روش‌های تحقیق تلفیقی آشناست، نقاط قوت و ضعف هر یک را عنوان می‌کند و هنگام انتخاب هر روش تلفیقی به مسایلی از قبیل هدف، فرآیند انجام تحقیق، نقاط ضعف و قوت، اهمیت زمان‌بندی، ارزیابی و تصمیمات تلفیقی که باید اتخاذ شود توجه شده است. نویسنده چهار نوع از انواع روش‌های تلفیقی را که شامل طرح سه بعدی (مدل همگرا)، مدل تغییر داده‌ها، مدل داده‌های کمی، مدل چند مرحله‌ای است، شرح داده و سپس روش ترکیبی که خود به طرح‌های کلی ممکن، مدل ترکیبی تجربی، مدل ترکیبی همبستگی تقسیم و روش توضیحی (که یک نوع روش تلفیقی دو مرحله‌ای است) معرفی می‌شود که به بسط نتایج کمی کمک می‌کند. شیوه‌ی کار با روش اکتشافی را که به عنوان روش دو مرحله‌ای است بیان و آن‌گاه انواع آن را به مدل طرح کلی، مدل ساختن ابزار جمع‌آوری داده‌ها با تاکید بر روش کمی، مدل ایجاد طبقه‌بندی با تاکید بر داده‌های کیفی معرفی کرده

استفاده می‌کنند، مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل دوم نویسنده ابتدا در مقدمه به بررسی عوامل بنیادین در روش تحقیق تلفیقی پرداخته و لزوم درک صحیح در زمینه‌ی اصول تحقیق کیفی و کمی را لازم می‌داند. در این فصل همچنین به بررسی این موضوع پرداخته شده است که آیا روش‌های تحقیق تلفیقی موضوع تحقیق را بررسی خواهند کرد یا خیر؟ همچنین موضوعاتی که توسط این روش بررسی می‌شود از قبیل فرهنگ‌شناسی، نظرسنجی، تجربی، ارتباطی، پایه و پژوهش، داستانی، ذکر شده و نیاز ضروری همزمانی روش‌های کمی و کیفی را که داده‌های حاصل از آنها باید توسط یکدیگر ارتقا یابد نیز مطرح شده است.

نویسنده در فصل سوم، در ابتدای مقدمه، نحوه‌ی جستجوی پژوهش‌های تلفیقی در تاریخچه‌ی ادبیات تحقیق موجود را شرح داده و نمودارهای لازم برای فهم این سیستم را در فرآیند انجام ایده‌ی سیستم عنوان کرده و سپس چک لیستی برای ارزیابی تحقیقات تلفیقی ارائه نموده است. در انتها هم نمونه‌هایی از روش‌های تحقیق تلفیقی ارائه و تفاوت‌ها و شباهت‌های این نمونه را بیان می‌کند. همچنین اصولی را که برای تشخیص روش‌های تلفیقی از سیستم علامت‌گذاری با حروف بزرگ QUAN یا QUAL مورد استفاده قرار می‌گیرد، بیان کرده و سپس روش تکمیل را با حروف کوچک qual و quan نشان داده است. هفت ویژگی تعیین عنوان، تعیین

مطرح کند. نویسنده و یا خود مترجم به خوبی نتوانسته است پیوستگی مطالب را ایجاد کند و خواننده نمی‌تواند میان بخش‌های مختلف کتاب ارتباط ذهنی برقرار کند. تأکید بیشتر بر روش تحقیق تلفیقی که خود نویسنده هم روش تحلیل محتوا و پیمایشی را در این روش‌ها حتمی می‌داند اما تمایز این روش‌ها را اصلاً مطرح نکرده و آنها را به حاشیه برده است.

منظور از منابع ثانوی چیست؟ رابطه‌ی آن با روش تحقیق تلفیقی به صورت کلی و مبهم مطرح شده است. چگونگی استفاده از داده‌های کمی و کیفی برای تفسیر یافته‌ها و نمونه‌های تحقیقی مرتبط با این تعبیر را به شکل نمودار به صورت پیچیده بیان کرده است. بحث طبقه‌بندی روش تحقیق تلفیقی صرفاً در جدولی ارائه شده و در مورد آن توضیحی داده نشده است. در جایی از روش تحقیق تلفیقی کمی و کیفی صحبت می‌کند و سپس در میان نقاط ضعف، روش سه بعدی را مطرح می‌کند که محقق نمی‌داند که برای جمع‌آوری داده‌ها از روش مشخصی استفاده کند. این مسئله ایده‌ی روش را دچار تناقض می‌کند. در بیان روش توضیحی می‌گوید که این روش توضیحی از داده کیفی و سپس از نتایج کمی استفاده می‌کند و در روش اکتشافی ابتدا کیفی و سپس از نتایج کمی استفاده می‌کند. متأسفانه نویسنده در این‌جا ایده‌ی روش را به طور جداگانه مطرح کرده و پیچیده‌تر عنوان می‌کند. در حالی که می‌توانسته آن را به عنوان روش یک سویه ادغام کند.

در جمع‌بندی کلی این کتاب باید اظهار داشت متأسفانه فصل‌ها منفصل از هم بوده و واژگان دشوار است و متأسفانه مترجم از واژگان مبهم و پیچیده استفاده کرده که بر پیچیدگی کتاب افزوده است و مثال‌هایی که زده اصلاً شخصی و واضح نیست و در جای خود به کار نرفته است. وی می‌توانست مثال‌های بهتر، اجتماعی‌تری و ملموس‌تری را در راستای فهم مطالب، بیان کند.

و سپس هر یک را شرح می‌دهد. بعد از معرفی این روش‌ها نکاتی در مورد توسعه‌ی مدل اندازه‌گیری داده‌های تحقیق و ایجاد طبقه‌بندی آنها و نیز بیان معیارهایی برای انتخاب هر یک از روش‌های تلفیقی را معرفی و آن‌گاه اجرای مراحل طرح تحقیق را بر حسب این معیار توضیح می‌دهد.

نویسنده در فصل پنجم در مقدمه به بیان ویژگی‌های روش تحقیق و نیز بیان جزئیات طرح تحقیق با استفاده از روش تحقیق تلفیقی مثلاً عنوان‌نویسی، بیان مسئله، بیان هدف، جزئیات سوالات، فرضیه‌های تحقیق، سوالات کمی و کیفی، می‌پردازد. سپس مثال‌هایی را در پایان هر یک از عناوین مطرح شده در مقدمه به صورت کمی و کیفی، جداگانه و به زبان انگلیسی ذکر می‌کند. نویسنده در ابتدای مقدمه بر تشریح ویژگی‌های عناوین انتخابی روش تلفیقی می‌پردازد و آن‌گاه چند عنوان انتخابی و اصلی و سپس عناوین اصلاحی را بیان کرده و ساختار بیان مسئله را که هنگام بیان مسئله باید انتخاب کرد، مطرح می‌کند.

نقد صورتی:

از اشکالات وارد بر این کتاب فقدان ویرایش و وجود غلط‌های نگارشی فراوان در آن است.

نقد ساختاری:

نویسنده در این کتاب کوشیده است تا روش‌های تحقیق تلفیقی را به عنوان روش نوینی در حوزه‌ی علوم اجتماعی و رفتاری بیان و تاحدودی آن را از سایر روش‌های تحقیق، جدا کند. اگر از جنبه‌ی مثبت نگاه کنیم در این کتاب در مقدمه به خوبی محتوای کتاب را به طور خلاصه بیان و از این روش تحقیق تلفیقی جانب‌داری و آن را از لحاظ هزینه، زمان و مکان به عنوان روشی مناسب، معرفی می‌کند. همچنین برای مطالعه نیز منابع بیشتری را معرفی کرده است. در چکیده‌ی کتاب، مطالب را خلاصه کرده که بهتر از مطالب کتاب مفهوم و مطالب را می‌رساند و در قسمتی در فصل چهارم نویسنده ضرورت نوشتن پاراگرافی را برای بیان روش تحقیق نشان داده که یکی از نکات جالب کتاب است. سپس چند مثال درباره‌ی انتخاب عنوان اصلی و سپس عنوان اصلاح شده را می‌آورد که به عنوان راهنمای دانشجویان و مخاطبان راهگشا باشد. اما متأسفانه مترجم آن را ترجمه نکرده که اگر ترجمه می‌کرد، انتقال مفهوم به راحتی صورت می‌گرفت.

اگر بخواهیم از زاویه‌ی نقد نگاه ترجمه را بنگریم، می‌بینیم که نویسنده نتوانسته است چهار روش اصلی همراه با مسایل مربوط به زمان و تلفیق داده‌ها ارائه کند. مسائل مطرح شده را به خوبی مشخص و خواننده را به خوبی قانع کند. خواننده با واژه‌های تلفیقی و کمی و کیفی سردرگم می‌شود و نمی‌تواند به خوبی این مطالب کتاب را درک کند. مترجم می‌توانست نوآوری کرده و با مثال‌های بهتر آن را